

מזונות והזנה

השפעת המזון על הרכב החלב

עופר קרול – "החקלאית"

ארץ	שומן %	חלבון %
בלגיה	4.26	3.35
בולגריה	3.61	3.15
צ'כיה	4.07	3.18
גרמניה (צפון)	4.35	3.34
דנמרק	4.17	3.27
פינלנד	4.16	3.19
צרפת	4.01	3.09
אנגליה	3.89	3.15
אירלנד	3.64	3.25
יפן	3.73	3.09
הולנד	4.46	3.47
נורבגיה	3.98	3.19
נירזילנד	4.50	3.50
שבדיה	4.17	3.39
דרום-אפריקה	3.46	3.23

מן הראוי לסקור את השאלון, שהופץ במספר מדינות על ידי האירגון העולמי לחלב (IDF) ופורסם במאי 1993. השאלון כלל התייחסות המדינות השונות למזונות הטיפוסיים, תכולתם וחלקם במנות יחד עם הרכב החלב הממוצע באותן מדינות ואזורים. מסתבר שבמרבית הארצות המספוא מורכב בעיקר מתחמיצי דגן עשבוני, כמו קווים שונים של זון, בשילוב עם תחמיצי תירס, בדרך כלל ביחס של לפחות שליש ומעלה עשב. לא נמסרו נתונים מצפון אמריקה ואיטליה, שאצלם המנה מכילה בעיקר אספסת ותירס.

מעט מאד מדווחים על שימוש בתחמיצי דגן כמו שעורה, חיטה ושבולת. מספר ארצות, בעיקר אלה שחלק ניכר מתעשיית החלב שלהן עוסקת בייצור גבינות קשות, מציינות, כי אין לכלול תחמיצים במנה כאשר החלב מיועד לייצור גבינה קשה. השימוש בתוספות מזון שומניות (שומן מוגן, שומן בע"ח) נמצא כבעל תרומה חיובית לתנובת החלב והשומן, בעיקר בארצות ששיעור המספוא הגס אצלן גבוה מעל 60-70%, אבל בעל השפעה שלילית על חלבון החלב.

מזונות תורמי פחמימות זמינות לא עמילניים, כמו אשורשים למיניהם וסחיט, נראים די מומלצים ומקובלים ברוב הארצות שנסקרו. מעניין לבחון את הנתונים השונים להרכב החלב (שומן וחלבון) בארצות השונות. בטבלה המצורפת בחרתי להציג את הנתונים הממוצעים לשנים 1991-1992 לבקר הולשטיין שחור-לבן. מענין לראות, כי כאשר אחוז השומן נמוך יחסית (פחות מ-4%) אחוז החלבון יורד לכ-3.2.

באותם מקומות בהם אחוז השומן גבוה מ-4.2 יש נטיה של החלבון להיות מעט גבוה יותר. סביר, כי לאחר שנים של טיפוח וממשק בכיוון השומן, יש כנראה קשר גם לחלבון אבל הידע בנושא עדיין לא באותה רמה.

הסקר המדווח כאן לא עבר עיבוד וניתוח, אבל מראה את הענין העולמי בנושא ואולי תחילת הדרך לבירור יותר מעמיק, בעיקר בנושא החלבון עם דגש על הקזאין.

* נתונים מתוך שאלון שהופץ במספר מדינות על ידי האירגון העולמי לחלב (IDF) ופורסם בחודש מאי 1993. מן הראוי לציין, שלאחרונה אנו זוכים לקבלת דו"חות IDF באמצעות ד"ר פאול רוזנפלד, יועץ לטכנולוגיית החלב.